

TOEZICHT EN HANDHAVING

Ruivangsten 2019

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING.....	3
2	VOORBEREIDINGEN.....	4
2.1	Terugblik actiepunten en aanbevelingen 2018.....	4
2.1.1	<i>Meldformulier opgesteld.....</i>	<i>4</i>
2.1.3	<i>Verbeteren onderlinge communicatie.....</i>	<i>4</i>
2.1.4	<i>Overzicht maken aandachtspunten in N2000.....</i>	<i>4</i>
2.1.5	<i>Contact regionale meldkamers.....</i>	<i>4</i>
2.2	Interne afstemming.....	4
2.3	Vaststellen minimum aantallen.....	4
2.4	Opstellen draaiboek.....	5
2.5	Overleg externe partijen.....	5
2.5.1	<i>FBE en uitvoerders.....</i>	<i>5</i>
2.5.2	<i>Politie.....</i>	<i>5</i>
2.5.3	<i>TBO's.....</i>	<i>5</i>
2.6	Opstellen nieuw meldformulier.....	5
3	CONTROLES.....	6
4	RESULTATEN.....	7
4.1	Besluit 21 (2015).....	7
4.2	Besluit 10 (2018).....	7
4.3	Totaal gevangen aantal ganzen provincie Noord-Holland.....	7
5	EVALUATIE.....	8
6	AANDACHTSPUNTEN.....	8
6.1	Vergunningen NB wet N2000 gebieden.....	8
6.2	Geldigheid Besluiten en vergunningen.....	8
6.3	Contact TBO,s en OD NHN vooraf.....	8
6.4	Contact meldkamer.....	8
6.5	Minimum aantallen.....	8
6.6	Terugkoppeling Provincie.....	9

1 SAMENVATTING

Zoals vorig jaar ingezet, is ook dit jaar nadrukkelijk de brede samenwerking gezocht zowel intern als extern. Intern zijn de voorgestelde actiepunten en aanbevelingen van 2018 opgepakt. Er is een draaiboek opgesteld, een overzicht aandachtspunten N2000 gemaakt en de aantallen te vangen ganzen zijn vastgesteld. Het toezicht op de ruivangsten is verricht door inspecteurs soortenbescherming en gebiedsbescherming. Deze combinatie zorgt voor meer specifieke kennis voor beide taken en een betere werkverdeling. Extern is actief de communicatie gezocht met de diverse betrokken partijen o.a. FBE Noord-Holland, FBE Utrecht, Provincie, Politie, Gemeenten. Door het maken van afspraken en het voeren van overleg kunnen problemen vroegtijdig worden onderkend. Ook gaat hier een preventieve werking vanuit. Gezien de grote meerwaarde van het vooroverleg met Fauna Beheer Eenheid Noord-Holland (hierna FBE), uitvoerders en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (hierna OD NHN), heeft dit overleg ook dit jaar weer plaats gevonden. Door dit vooroverleg is o.a. in een vroeg stadium onderkend dat de uitvoerderslijst moest worden aangepast. Ook de politie is ingelicht en zij hebben dit jaar sociale media gemonitord op activiteiten van tegenstanders van de ruivangsten.

Op 27 mei 2019 is gestart met de ruivangsten. Er zijn dit jaar twee vangteams actief, net als voorgaande jaren, alleen wordt het vangen nu uitgevoerd door twee verschillende bedrijven. Duke Faunabeheer heeft zijn vangmiddelen en andere materialen verhuurd aan Faunabeheer Midden Nederland. Op de eerste vanglocatie is voor aanvang door de OD NHN een briefing gegeven aan het nieuwe vangteam over de algemene aandachtspunten en de besluiten die gebruikt worden bij het uitvoeren van de ruivangsten. In totaal zijn er binnen de beschikbare periode als genoemd in de besluiten, 1 mei tot 1 augustus, 19 dagen benut om ganzen te vangen op 41 locaties. Opvallend is dat het aantal vanglocaties, vangdagen en gevangen ganzen een stuk lager ligt als voorgaande jaren. Dit heeft verschillende oorzaken: In sommige N2000 gebieden kan niet gevangen worden omdat hier geen vergunning is aangevraagd terwijl de concentraties ganzen daar sterk toegenomen zijn (veilige plekken). Eén van de twee teams is onervaren in het vangen. Ruiconcentraties zijn klein. Ook andere provincies maken gebruik van Duke Faunabeheer waardoor niet alle vangdagen worden benut. Er worden minder locaties bezocht per vangdag.

Met uitzondering van één geval hebben zich geen noemenswaardige incidenten voor gedaan. De medewerkers in beide vangteams hebben met respect voor de ganzen, omgeving en omstanders gewerkt. Verstoring door tegenstanders van de ruivangsten hebben zich dit jaar voor het eerst niet voor gedaan. Animal Rights was wel actief op social media maar niet in het veld. Door de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) werd een controle uitgevoerd op DUKE faunabeheer i.v.m. een bij hen binnengekomen handhavingsverzoek. Bijzonder was dat er ruivangsten zijn gedaan op de provinciegrens tussen Utrecht en Noord-Holland, waarbij ganzen werden opgehaald vanaf de ene provincie en gevangen in de andere en vice versa. De afstemming en samenwerking tussen de verschillende partijen is hierin erg goed verlopen. Ganzen problematiek stopt niet bij provincie grenzen.

Al met al kan er worden terug gekeken op goed verlopen ruivangsten. Het lijkt wel zinvol om de balans op te maken met het oog op de toekomst van de ruivangsten. Hoe effectief zijn de ruivangsten binnen het hele ganzenbeheer? Hoeveel inzet is er nodig en waar? Vragen die steeds terug komen. Er zijn N2000 gebieden waar geen vergunning voor is maar waar wel veel ganzen ruien. We hebben dit jaar gezien dat de ruivangsten ook met één vangteam uitgevoerd kan worden. Als hiervoor gekozen word is dit flink kostenbesparend en het beschikbare budget kan dan eventueel worden ingezet op andere maatregelen. Te denken valt aan meer nestbehandeling, verruiming in middelen en tijd, afzetmarkt voor gedode ganzen verbeteren. Voor alle maatregelen geldt overigens dat ze provincie dekkend moeten zijn om succesvol te zijn.

2 VOORBEREIDINGEN

2.1 Terugblik actiepunten en aanbevelingen 2018

2.1.1 Meldformulier opgesteld

Omdat er in 2018 is geconstateerd dat er nog al wat verschil zat in de meldplicht tussen de diverse door de provincie afgegeven NB wet vergunningen, was een van de aanbevelingen om een uniform meldformulier op te stellen. Daarnaast moesten er twee meldingen worden gedaan voor dezelfde handeling. In samenwerking met het team gebiedsbescherming is een digitaal meldformulier ontwikkeld en in gebruik genomen. De meldplicht zoals opgenomen in de gebruikte besluiten en vergunningen kon op deze manier met één meldformulier worden gedaan.

2.1.2 Aanpassen/verbeteren NB wet vergunningen

Er werd in 2018 onderkend dat de omschrijving van de voorschriften in de NB wet vergunningen op verschillende manieren konden worden geïnterpreteerd en daardoor niet goed handhaafbaar zijn. Betreffende vergunningen verlopen in 2019 en 2020. Er is geen andere oplossing dan het tekstueel aanpassen van de vergunningen en dus is besloten dit te doen met het afgeven van nieuwe vergunningen. De afdeling regulering van OD NHN heeft toegezegd de afdeling handhaving groen (soorten en gebieden) nauw te betrekken bij het opstellen van de nieuwe NB wet vergunningen. Verder is met de FBE afgesproken hoe wij de interpretatie zien.

2.1.3 Verbeteren onderlinge communicatie

Dit punt zal altijd wel aan de orde blijven. Binnen elke organisatie en zeker tussen verschillende organisaties met zowel gedeelde als verschillende belangen is goede communicatie essentieel. Door vaste overleg momenten en een open, probleem gerichte houding van alle partijen is de basis voor een goede externe communicatie gelegd. Intern is er door het opstellen van het draaiboek duidelijk wat de afspraken en verantwoordelijkheden zijn van een ieder. Daarnaast is afgesproken dat bij handhavend optreden dit via de coördinator ruivangsten loopt .

2.1.4 Overzicht maken aandachtspunten in N2000

Door het team gebiedsbescherming, is een overzicht opgesteld en verspreid onder de toezichthouders met aandachtspunten per Natura 2000 gebied.

2.1.5 Contact regionale meldkamers

Voorafgaand aan de ruivangsten zijn de meldkamers van de politie eenheden Amsterdam, Midden Nederland en Noord-Holland geïnformeerd over de ruivangsten. Net als vorig jaar is door de toezichthouders van de OD NHN voor aanvang van elke ruivangst de meldkamer van politie in kennis gesteld van de exacte locatie.

2.2 Interne afstemming

Voor de ruivangsten is er afstemming geweest met alle betrokkene afdelingen binnen de ODNHN. Door de ruivangstcoördinator van handhaving groen Soorten is afstemming gezocht met soorten, gebieden, regulering, communicatie, ICT, receptie en het Management.

2.3 Vaststellen minimum aantallen

In besluit 21 (2015) en besluit 10 (2018) is opgenomen dat deze besluiten beschikbaar zijn tot de ondergrens is bereikt. Dit is aangegeven per ganzen soort. Vanuit toezicht en handhaving groen word toezicht gehouden op de gevangen aantallen ten opzichte van deze vastgestelde ondergrens. Er is voor de ruivangsten afstemming geweest met de afdeling regulering leefomgeving voor het vast stellen van de te vangen aantallen ganzen

De ondergrens voor besluit 21 (2015) is bereikt na het vangen van:

Grauwe ganzen	: 128.890-15.000	= 113.890
Brandganzen	: 15.476-7.300	= 8.176
Canadese ganzen	: 5.798-1.600	= 4.198

De ondergrens voor besluit 10 (2018) is bereikt na het vangen van:

Grauwe gans: Schipholzone 0-10 km	= 8.907
Grauwe gans: Schipholzone 10-20 km	= 26.318

2.4 Opstellen draaiboek

Voor aanvang van de ruivangsten is een "draaiboek ruivangsten" opgesteld met hierin alle relevante informatie en de werkafspraken. Op 23 mei 2019 hebben alle bij de ruivangsten betrokken medewerkers van de OD NHN dit draaiboek ruivangsten verstrekt gekregen per mail. Het is een dynamisch document dat met de tijd en door opgedane ervaring aangepast en verbeterd kan worden. Hiervoor is input gevraagd van alle betrokken collega's.

2.5 Overleg externe partijen

2.5.1 FBE en uitvoerders

Op donderdag 16 mei 2019 heeft op het kantoor van de FBE het vooroverleg plaats gevonden. Er is afgesproken de in 2018 gemaakte afspraken, met enkele aanvullingen, ook weer te laten gelden voor dit jaar. Door de ruivangstcoördinator is namens de OD NHN is aangegeven dat de uitvoerderlijst moet worden aangepast. Ook mag er niet gevangen worden in de gebieden Eilandspolder, Zeevang en IJsselmeer kuststrook. Voorts is er mede gedeeld dat een nieuw meldformulier in gebruik is genomen.

2.5.2 Politie

Er is dit jaar een informatieve brief over de ruivangsten gezonden aan contactpersonen binnen de verschillende politie eenheden in de provincie Noord-Holland. Doel van dit bericht was alle relevante informatie ten aanzien van de ruivangsten te delen binnen hun organisatie. Hierin word uitgelegd wat de ruivangsten zijn en waarom deze worden uitgevoerd. Ook zijn alle betrokken partijen er in beschreven met hun verantwoordelijkheden. Verder zijn afspraken opgenomen over de communicatie en is aangegeven wie de contactpersonen zijn bij de FBE en OD NHN. Door het informatie knooppunt van de politie eenheid Noord-Nederland is onderzoek gedaan op internet voorafgaand en tijdens de ruivangsten. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er door Animal rights een meldpunt is opgericht voor de ruivangsten. Als mensen ruivangsten zien wordt ze verzocht contact op te nemen zodat Animal rights de werkzaamheden kan gaan verstoren. Verder bleek dat er ijverig werd gecommuniceerd op onder andere Facebook. Ook dit jaar verliep de communicatie met de politie goed.

2.5.3 TBO's

Voorafgaand en tijdens de ruivangsten is veelvuldig contact geweest met verschillende terrein beherende organisaties. Er is afgesproken dat voorverkenningen in terreinen van TBO's ook worden

gecommuniceerd door de FBE met de betreffende terrein beherende organisatie. Uit controle blijkt dat dit inderdaad word gedaan zoals afgesproken. Vooraf wordt door de FBE besproken wat per locatie (N2000 gebied) de bijzonderheden zijn waar uitvoerders rekening mee moeten houden. De terreinbeheerders weten als geen ander wat de actuele aandachtspunten zijn in hun gebied en daarom is voorafgaand contact dan ook essentieel.

2.6 Opstellen nieuw meldformulier

Om de kwaliteit en het gebruiksgemak van het melden te vergroten is een digitaal meldformulier opgesteld en in gebruik genomen. Dit formulier is ontwikkeld in samenwerking met het team gebiedsbescherming. Voorheen moest in natura 2000 gebieden twee meldingen worden gedaan. Eén voor besluit 21(2015)of besluit 10(2018) en één voor de NB-wet vergunning. Door het opstellen van het digitale meldformulier is er nog maar één melding nodig hiermee wordt voldaan aan beide meldplichten. Door de gebruikers van het meldformulier is aangegeven dat ze dit ervaren als een administratieve lastenverlichting en dat melden makkelijker is. Het melden is tijdens de ruivangsten zoals voorgeschreven verlopen en levert zowel de melder als de OD NHN tijds winst op.

3 CONTROLES

De toezichthouders van de OD NHN zijn bij alle ruivangsten in de provincie Noord-Holland aanwezig. Er is gevangen vanaf 27 mei tot 12 juli. In totaal is er verspreid over 19 dagen op 41 locaties toezicht gehouden op de hier uitgevoerde ruivangsten. Waar de ruivangsten plaats vond in Natura 2000 gebieden is ons toezicht gehouden door toezichthouders soortenbescherming en gebiedsbescherming. Dit zorgt er voor dat voor beide beschermingsregimes specialistische kennis aanwezig is. Uit de controles blijkt dat de ganzen netjes en met respect worden behandeld. Het vangen zelf verloopt met oog voor de omgeving. Dit zowel binnen als buiten de N2000 gebieden. Afstemming met de TBO's verloopt goed en uit steekproefsgewijze controle blijkt dat de vangers gemaakte afspraken nakomen. Ganzen soorten die niet gedood mochten worden zijn vrijgelaten. Melden verloopt, na wat aanpassingen op onze (OD NHN) site, zoals voorgeschreven. Uit steekproeven blijkt dat vangers op de hoogte zijn van de (praktische) aandachtspunten in de N2000 gebieden. Op social media is veel activiteit van bekende dierenactivisten. Ondanks de activiteiten op internet blijft hun aanwezigheid in het veld uit. Het contact met de politie verloopt soepel. Wat uniek is dit jaar is de samenwerking tussen de FBE Utrecht, FBE Noord-Holland, RUD Utrecht en OD NHN. Dit zorgt er voor dat ganzen opgedreven worden vanaf de ene provincie en gevangen en gedood in de andere. Dit is een wissel werking en de samenwerking hierin verloopt goed. De "provincie grenzen" problematiek is hierdoor niet aan de orde. Het ervaren team van Duke faunabeheer vangt als vanouds. Het andere team is onervaren en de aantallen gevangen ganzen vallen tegen. De coördinator van de FBE is telefonisch goed bereikbaar en de communicatie verliep goed. Op de vanglocaties zelf is de FBE coördinator niet veel aanwezig geweest. Op 05 juli 2019 ontvangen we bericht van de Faunabeheereenheid Noord-Holland dat er niet meer gevangen zal worden door Faunabeheer Midden Nederland en alleen het team van Duke Faunabeheer ruivangsten zal uitvoeren. Tijdens het vangen op 5 juni langs de rijksweg A7 verscheen op facebook een bericht maar de komst van actiegroepen bleef uit. Bij het vangen in het natura 2000 gebied Eemmeer zijn er enkele ganzen dood gereden op de snelweg A27, gelukkig zorgde dit niet voor gevaarlijke situaties. We hebben de politie hiervan telefonisch op de hoogte gesteld. Rijkswaterstaat heeft de doodgereden ganzen van de weg gehaald, wat zorgde voor een file naast de vangkooi. In de voorgaande jaren zijn er nooit ganzen de snelweg opgelopen. Voor komende jaren is dit een punt van aandacht. Op maandag 8 juli werd Duke faunabeheer gecontroleerd door de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Dit omdat Utopie advocaten namens de Stichting Animal Rights, een handhavingsverzoek had ingediend op grond van de Wet dieren. In het door de NVWA opgestelde controle rapport staat dat er geen overtredingen zijn geconstateerd. Verder kwam uit het onderzoek n.a.v. een klacht dat Duke faunabeheer een overtreding van de

Dubbelklik hier voor invoer tekst.

Wet natuurbescherming had begaan. Na toepassing van de LHS, het afwegen van de feiten en overleg met de leiding hebben we deze overtreding afgedaan met een waarschuwing.

4 RESULTATEN

4.1 Besluit 21 (2015)

Landbouwontheffing

BESLUIT 21 (2015) AANWIJZING VANGACTIES GANZEN LANDBOUWSCHADE NOORD-HOLLAND:
geldigheid tot 3 maart 2020

Tabel a: Resultaat vangacties ten behoeve van landbouwschade in heel Noord-Holland 2019. (Bron: FRS)

WBE	Gevangen Boeren gans	Gevangen Brandgans	Gevangen Canadese gans	Gevangen Grauwe gans	Totaal
Beemster				36	36
De Dieen				339	339
De Noordkop		906		597	1.503
De Oude Kogge		467			467
Grootgeestmerambacht		616	7	2	625
Het Grootslag		6	11	412	429
IJmeer en Vechtstreek	4			19	23
Laag Holland		3.597		343	3.940
Noorder-Koggenland e.o.				554	554
Texel		421		726	1.147
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	40			952	992
Zaanstreek e.o.		267		19	286
Eindtotaal	44	6.280	18	3.999	10.341

4.2 Besluit 10 (2018)

Schipholontheffing

BESLUIT 10 (2018) SCHIPHOL VANGACTIES 0-20KM: geldigheid tot 13 maart 2024
Periode: 1 mei tot 31 juli

Tabel b: Resultaat van de vangactie ten behoeve van de vliegveiligheid in Noord-Holland, 2019. (Bron: FRS)

Rijlabels	Brandgans	Canadese Gans	Grauwe Gans	Nijlgans	Totaal
Amstelland			119		119
Spaarnwoude			143	2	145
voor Gooi en Vechtstreek (NH)			39		39
Zaanstreek e.o.	6	3	1.363		1.372
Zuid-Kennemerland			128		128
Eindtotaal	6	3	1.792	2	1.803

4.3 Totaal gevangen aantal ganzen provincie Noord-Holland

Tabel c: Resultaat van alle vangacties in Noord-Holland, 2019. (Bron: FRS)

Diersoort	Gevangen Boeren gans	Gevangen Brandgans	Gevangen Canadese gans	Gevangen Grauwe gans	Totaal
Aantal vangacties					30 ¹
Totaal	44	6.286	21	5.791	12.144

5 EVALUATIE

Op 5 september 2019 heeft de evaluatie plaats gevonden met de FBE, uitvoerders en OD NHN. Het positieve effect van overleg (voor, tijdens en na de ruivangsten) en de communicatie in het algemeen werd door een ieder onderstreept. Door goed overleg worden problemen voorkomen en is duidelijk wat men van elkaar verwacht. Ondanks het goede verloop toch een paar verbeterpunten naar voren gekomen waarvan de aandachtspunten voor de OD NHN onder 6 worden beschreven. De FBE geeft aan te verwachten dat de ruivangsten volgend jaar weer op dezelfde manier worden uitgevoerd.

6 AANDACHTSPUNTEN

6.1 Vergunningen NB wet N2000 gebieden

Er is nog geen vergunning voor de volgende gebieden: Polder Zeevang, De Eilandspolder en de IJsselmeer kuststrook. De vergunning zijn wel aangevraagd. Opvallend is dat uit de tellingen blijkt dat zich hier grote groepen ganzen bevinden.

6.2 Geldigheid Besluiten en vergunningen

Op 3 maart 2020 verloopt besluit 21 (2015) als er volgende jaar wederom beslist wordt om ruivangsten uit te voeren zal hier tijdig actie op moeten worden ondernomen.

De reeds afgegeven NB-Wet vergunningen voor de overige 16 natura 2000 gebieden binnen de provincie Noord-Holland verlopen eind 2019 of in 2020.

6.3 Contact TBO,s en OD NHN

Bij het uitvoeren van ruivangsten in N2000 gebied is de huidige werkwijze dat de coördinator van de faunabeheereenheid contact opneemt met de betreffende terrein beherende organisatie om afspraken te maken over het uitvoeren van de werkzaamheden en de actuele aandachtspunten. Door het team gebieden is aangegeven dat in het kader van de gebiedsbescherming de intentie is daar een grotere rol in te nemen. Het zou praktisch zijn als kort voor ruivangsten per gebied bekend is wat de actuele aandachtspunten zijn in relatie tot de instandhoudingsdoelen. In het verleden bleek achteraf wel eens dat er door gevoelig habitat was gereden of dat de vangkooi op een onwenselijke plek was opgezet. Door contact vooraf zou dit risico tot een minimum beperkt kunnen worden. Mogelijk is het ook zinvol om ook na afloop nog contact te hebben met de TBO's.

Dubbelklik hier voor invoer tekst.

6.4 Contact meldkamer

Tot nu toe werd altijd via vaste contactpersonen binnen de politie kenbaar gemaakt wanneer de ruivangsten zouden starten. Naast deze personen zou het goed zijn om ook de meldkamer van politie rechtstreeks op de hoogte te stellen.

6.5 Minimum aantallen

De FBE is verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften en beperkingen zoals opgenomen in besluit 21 (2015) en 10 (2018) en der halve verantwoordelijk voor het in de gaten houden van de ondergrens ten aanzien van de in de besluiten opgenomen minimum aantallen. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord houdt toezicht op deze ondergrens. Der halve is het voor beide partijen van belang om voor aanvang van de vangacties vast te stellen wat de te vangen aantallen ganzen zijn voor dat de ondergrens wordt bereikt. Primair ligt de verantwoordelijkheid bij de FBE welke met een adequaat monitoringsplan de ondergrens in de gaten moet kunnen houden.